

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ»

Актуальні проблеми ветеринарної медицини

22-23 квітня 2025 року

Біла Церква
2025

УДК 001.895:338.43:378-053.6:636.09(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Шуст О.А., д-р. екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р. екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с.-г. наук.

Царенко Т.М., канд. вет. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Козій Н.В., канд. вет. наук.

Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні проблеми ветеринарної медицини: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 22-23 квітня 2025 р. Білоцерківський НАУ. – 282 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

УДК 636.2-053.2.09:616.33-008.3

ЖМУД О.В., здобувач вищої освіти

Науковий керівник – **ТИШКІВСЬКИЙ М.Я.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

СИМПТОМИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ ТЕЛЯТ ЗА ДИСПЕПСІЇ

Диспепсія, або нестравність, у новонароджених тварин – поширений синдром, який супроводжується порушенням травлення, зокрема функцій шлунково-кишкового тракту, без безпосередньої участі мікроорганізмів чи їх токсичних продуктів [1]. У ветеринарній практиці цей термін доцільно використовувати тоді, коли патологія виникає на фоні функціональних розладів, а не інфекційних чи інвазійних агентів.

Недостатній рівень вивченості етіології та патогенезу диспепсії, особливо у новонароджених поросят і телят, призводить до того, що саме існування диспепсії як окремого захворювання нерідко ставиться під сумнів. Через відсутність чіткої диференційної діагностики її часто ототожнюють з іншими шлунково-кишковими хворобами, такими як колібактеріоз, анаеробна дизентерія, гастроентерити різного походження [2, 4].

Згідно з даними дослідників [1, 3, 4], фактор порушення процесів травлення часто розглядається як основоположний механізм у розвитку патології незалежно від її первинної причини. У результаті диспепсія нерідко трактується не лише як синдром, а як узагальнена форма численних хвороб шлунково-кишкового тракту. Такий підхід, хоч і має практичне значення, водночас ускладнює постановку точного діагнозу та вибір ефективної терапії [5].

Таким чином, актуальність проблеми диспепсії у новонародженого молодняка зумовлена її високою поширеністю, неспецифічною клінічною картиною та відсутністю уніфікованих підходів до діагностики та лікування.

Ключові слова: шлунково-кишкові хвороби новонароджених телят, аліментарна диспепсія, Біфідумбактерин, Катозал, Тримеразин, Енроксил.

Мета роботи – вивчити симптоми та ефективність лікування телят за диспепсії.

Матеріалом для дослідження були новонароджені телята зі синдромом аліментарної диспепсії.

Результати дослідження. У рамках експериментального дослідження було обстежено 58 телят із клінічними ознаками захворювань шлунково-кишкового тракту. Серед основних симптомів, які реєстрували у тварин, пригнічення загального стану встановлено у 26 телят (44,8 %), тоді як анорексія спостерігалась у 36 випадках (62,1 %). Усі піддослідні тварини мали симптоми діареї. Одним із провідних патофізіологічних проявів при цих захворюваннях стало зневоднення організму, яке виявлялось з різним ступенем вираженості: легкий ступінь спостерігався у 51,7 % тварин, середній – у 27,6 %, а тяжкий – у 20,7 %. У 16 телят (27,6 %) на тлі диспепсії розвинувся коматозний стан, що завершувався летальним наслідком.

Терапевтичні заходи за лікування захворювань шлунково-кишкового тракту у телят передбачали комплексний підхід, який включав корекцію раціону, регідратаційну терапію, використання антибактеріальних засобів, пробіотиків та препаратів для стимуляції імунітету. У процесі дослідження лікування проводили 56 телятам. Серед заходів дієтотерапії телятам до двох днів життя тимчасово припиняли одне випоювання молозива, а у старших – два. Натомість застосовували перорально регідратаційний розчин, який містив: натрію хлорид і натрію гідрокарбонат – по 5 г, глюкозу – 20 г, воду – 1 л. Добова доза становила 1,5 л на тварину. В подальшому молозиво повертали до раціону, починаючи з 0,25 л, щодня збільшуючи дозу на 0,25 л до досягнення об'єму 1,75–2,0 л, додаючи до нього регідратаційний розчин.

За аліментарної диспепсії антибактеріальні препарати не використовували. З метою профілактики дисбактеріозу телятам призначали пробіотик “Біфідумбактерин” один раз на добу, а для стимуляції неспецифічної резистентності організму – “Катозал” у дозі 10 мл кожні дві доби. У разі токсичної форми захворювання, крім зазначених засобів, телятам

додатково вводили “Тримеразин” (1 таблетка на 15 кг маси тіла) перорально один раз на добу, а також внутрішньом’язово “Енроксил” 5 % у дозі 1 мл на 20 кг маси тіла.

Оцінювання ефективності терапії проводили за динамікою клінічного стану, тривалістю лікування, кількістю видужалих і загиблих тварин. За аліментарної форми диспепсії позитивні зміни спостерігалися вже на другий день: нормалізація апетиту, припинення діареї, покращення загального стану. Повне одужання наставало на 3–4 добу. Летальний випадок був зафіксований у одного теляти, що, ймовірно, було наслідком розвитку вторинної токсичної форми через незбалансовану мікрофлору. Загальна ефективність терапії за аліментарній диспепсії становила 94,7 %.

У випадку токсичної диспепсії відновлення загального стану у телят спостерігалось на 4–5 добу, проте 38 % тварин загинули впродовж перших трьох діб лікування. Одужання було тривалим, з частими рецидивами, що зумовлювало подальше відставання тварин у рості та розвитку. Загальна ефективність лікування при цій формі склала 45,6 %.

Отримані результати свідчать, що найвищу ефективність лікування вдалося досягти саме при аліментарній формі диспепсії. Тому важливо проводити ранню діагностику, запобігати розвитку дисбактеріозу і використовувати препарати, що підвищують імунну стійкість новонароджених тварин до умовно-патогенних мікроорганізмів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Fayzieva, S., Norboyev, K., Ruzikulov, N., Rakhmonov, U., Tursunaliev, B., & Tokojev, K. (2024). Clinical and biochemical status of calves with dyspepsia when using the probiotic “MAXLAC/DW” (Uzbekistan). *BIO Web of Conferences*, 118, 01012. <https://doi.org/10.1051/bioconf/202411801012>.
2. Norboyev, K., & Fayziyeva, S. (2024). Improving the treatment of calf dyspepsia. *The American Journal of Veterinary Sciences and Wildlife Medicine*, 6(3), 6–12. <https://doi.org/10.37547/tajvswd/volume06issue03-02>.
3. Zhang, Y., Wang, J., Zhang, L., et al. (2023). Modulating gastrointestinal microbiota to alleviate diarrhea in calves. *Frontiers in Microbiology*, 14, 1181545. <https://doi.org/10.3389/fmicb.2023.1181545>.
4. Abdullaeva, Z. K. (2023). The Reaction of Hematological Parameters of Calves to Transferred Dyspepsia. *Journal of Biochemical Technology*. Retrieved from <https://jbiochemtech.com/article/the-reaction-of-hematological-parameters-of-calves-to-transferred-dyspepsia-blmzddqybky3cge>.
5. Fayzieva, S., Norboyev, K., Ruzikulov, N., et al. (2024). Treatment of functional disorders of gastrointestinal tract of calves with complex phytomineral preparation. *ResearchGate*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/383896180_Treatment_of_functional_disorders_of_gastrointestinal_tract_of_calves_with_complex_phytomineral_preparation.

УДК 636.7.09:616.155.194-07

ТОВТ В.А., здобувач вищої освіти

Науковий керівник – ТИШКІВСЬКИЙ М.Я., канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ДІАГНОСТИЧНІ КРИТЕРІЇ РОЗВИТКУ ФЕРУМОДЕФІЦИТНОЇ АНЕМІЇ У СОБАК

У ветеринарній практиці найчастіше діагностуються анемії, що пов’язані з порушенням процесів утворення еритроцитів. Такі форми анемії класифікують як дисгемопоетичні або гіпопластичні. Серед них особливе місце займає ферумодефіцитна анемія, розвиток якої зумовлений дисбалансом між споживанням феруму, його засвоєнням і втратою. З огляду на те, що переважна частина феруму в організмі (близько 70–80 %) зосереджена у складі гемоглобіну, а також присутня в міоглобіні м’язів, ферментах гемінової та негемінової природи, вивчення метаболізму феруму дозволяє оцінити не лише функціонування кісткового мозку, але й роботу печінки та селезінки – органів, де ферум відкладається у вигляді феритину та гемосидерину [1, 2].

Серед патологій системи крові у дрібних домашніх тварин анемії займають провідне місце, при цьому ферумодефіцитна анемія (ФДА) є однією з найбільш поширених форм. Для її ефективної діагностики необхідне поєднане дослідження клінічних симптомів, гематологічних та біохімічних показників, а також детальний аналіз анамнезу захворювання. Встановлення точних діагностичних критеріїв ФДА дозволяє не лише верифікувати